

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	มิตិความเป็นธรรมและนิเวศของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษา บ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่
ผู้เขียน	นายเจนพล โชติโก
ปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน)
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. สิทธิณัฐ ประพุกธนิตสาร

บทคัดย่อ

การศึกษามิติความเป็นธรรมและนิเวศของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา บ้านแม่กำปอง ตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการท่องเที่ยวต่อความเป็นธรรมในแง่ของการกระจายผลประโยชน์ของชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาผลของการท่องเที่ยวต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่จากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

โดยมีกรอบคิดหลัก คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริงนั้น ต้องมีสมดุลระหว่างมิติของระบบนิเวศทางกายภาพ ตลาดการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งทั้งสามส่วนนี้ต้องมีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ด้านตลาดการท่องเที่ยวนั้น ควรเป็นลักษณะของการนำเสนอคุณค่าลักษณะทางกายภาพหรือทรัพยากรท่องเที่ยวที่ชุมชนมีอยู่ อัน ได้แก่ ความงดงาม ความโดดเด่นของธรรมชาติ วัฒนธรรมและวิถีชีวิต เป็นจุดขายสำคัญ ทั้งนี้ต้องมีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวทั้งในด้านการจัดการระดับนโยบาย และเพื่อให้มีความสมดุลเหมาะสมสำหรับการจัดการด้านตลาดและการจัดการในชุมชนให้ดี ตามหลักการที่ถูกต้องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยเฉพาะเรื่องการจัดการความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม

การศึกษานี้ ได้ศึกษาพัฒนาการของการท่องเที่ยวในพื้นที่ จากข้อมูลทุติยภูมิและการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อวิเคราะห์ว่าบ้านแม่กำปอง มีรูปแบบของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจริงตามกรอบคิดหรือไม่ โดยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนในพื้นที่ แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีผลประโยชน์โดยตรง กลุ่มที่มีผลประโยชน์โดยอ้อม และกลุ่มที่ไม่ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกต ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อวิเคราะห์ว่าจากการที่ได้เป็นการ

ท้องถิ่นเชิงนิเวศน์ กิจกรรมและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจะเป็นการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมหรือไม่

ผลการศึกษาพบว่า ประการแรก การท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวไม่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริง และประการที่สอง การกระจายผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่เป็นธรรม ชาวบ้านรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมในการได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว เกิดความขัดแย้ง คิดเห็นขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เกิดปัญหาในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาการใช้แหล่งน้ำและปัญหาขยะ การมีส่วนร่วมประชุมรวมถึงการแสดงความคิดเห็นของชาวบ้านในกิจกรรมการท่องเที่ยวน้อย บทบาทสำคัญในการจัดการท่องเที่ยวอยู่ที่ผู้นำชุมชน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการกลุ่มต่างๆ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวมีการจัดการที่ดี และทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์เป็นที่น่าพอใจและมีการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า แต่ในทางปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้ถูกบริหารจัดการอย่างเป็นธรรม และไม่ได้ส่งเสริมคุณค่า หรือจุดขายที่แท้จริงที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ของบ้านแม่กำปอง ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความไม่ยั่งยืนในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศฯ ของชุมชนในอนาคต

ดังนั้นหากต้องการแก้ไขปัญหาให้คลี่คลายขึ้นนั้น กลุ่มผู้นำชุมชนและชาวบ้านควรมีการประสานงานกันทั้งภายในและภายนอกชุมชนให้มากขึ้น เพื่อให้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของบ้านแม่กำปอง หันสู่การนำเสนอจุดเด่นทางคุณค่าที่ชุมชนสามารถควบคุมและจัดการได้ก่อนผลจะทำให้ เกิดความเป็นธรรม และถูกหลักการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างแท้จริงและยั่งยืน

Thesis Title	Community Perspective on Equity and Ecology of Tourism: A Case of Ban Mae Kampong, Tambon Huai Kaeo, King Amphoe Mae On, Changwat Chiang Mai
Author	Mr. Jenpol Chotigo
Degree	Master of Science (Sustainable Land Use and Natural Resource Management)
Thesis Advisor	Lecturer Dr. Sidthinat Prabudhanitisan

ABSTRACT

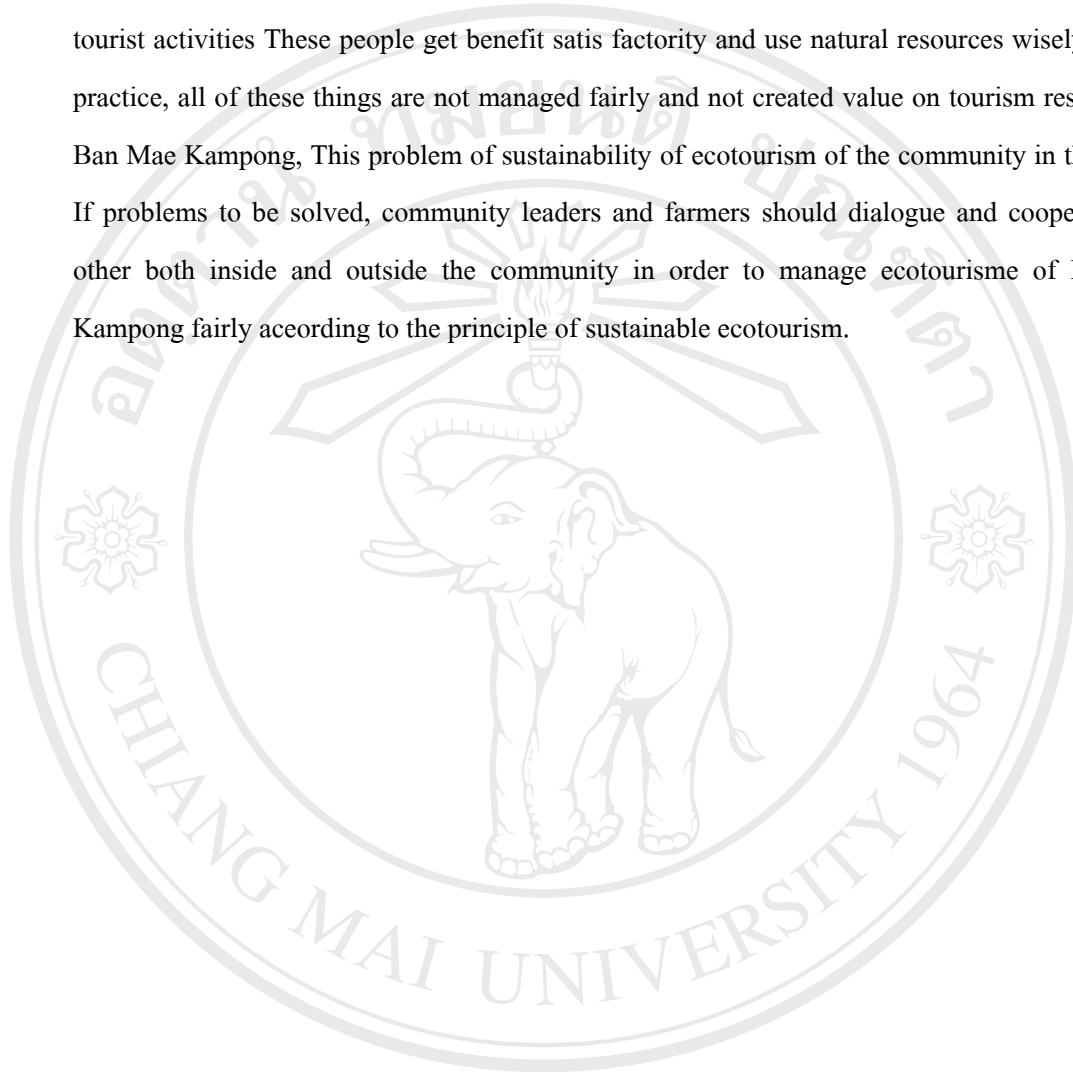
This study examines the effects of ecotourism on equity, benefit distribution and the use of natural resources and environment in the area of ecotourism.

As for conceptual framework, real ecotourism must be balanced among physical ecosystem, tourist resources and tourism management. This three dimensions must be interrelated. As for marketing aspect, it should present the value of physical characteristics or existing tourist resources, ecology beauty, natural outstanding, culture and ways of the life as an important selling points. Tourism management pattern should include both at policy level and The government should control private company who is involved with ecotourism and should have appropriate balance for marketing and community management according to the principle of ecotourism especially equity and community benefit distribution management both directly and indirectly .

The study collected information about the evolution of tourism in the area from secondary data and indepth interview in order to analyse whether Ban Mae Kampong has ecotourism management according to the conceptual framework, by dividing samples into 3 groups: 1) a group with direct benefit, 2) a group with indirect benefit and 3) a group with no benefit. Research methods included informal interview, indepth interview, participant and non-participant observations to analyse whether it is ecotourism with equity to be benefit distribution.

This study found that 1) tourism in the area is not a ture ecotourism and 2) farmes found that it is unfair benefit distribution was evident, resulting in conflicting ideas in using natural resources, problems is using natural resources, water resources and garbages and less

people's participation in tourist activity. In principle major role in managing tourism should depends upon community leaders, village committee and other groups of people who can manage tourist activities These people get benefit satisfactorily and use natural resources wisely. But in practice, all of these things are not managed fairly and not created value on tourism resources in Ban Mae Kampong, This problem of sustainability of ecotourism of the community in the future. If problems to be solved, community leaders and farmers should dialogue and cooperate each other both inside and outside the community in order to manage ecotourism of Ban Mae Kampong fairly according to the principle of sustainable ecotourism.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved